

TELEGRAFUL ROMAN.

N^o 14. ANULU XI.

Sabiuu 17. Februariu 1863.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adrese catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Organulu pedagogicu.

Fasciőr'a I. pentru Ianuariu a acestui organu a esitu de sub tipariulu tipografiei diecesane si ne sta inainte. In acēsta fasciőr'a arata D. Redactoru alu acestui organu intr'unu articulu datatu din Sabiu 15 Ianuariu fasele, prin care au trecut romanii, sempele de viatia ce au datu pana acum'a si ce mai au de facutu, cā se elupte acelu gradu de perfectiune, care este destinatu omului dela natura. Desemnandu apoi midilōcele, prin care se pōte lat'i o cultura solida intr'unu poporu, intr'o natiune, vine la institutele publice scolare destinate pentru educatiunea si instructiunea tinerimei nōstre, ce suntu tiint'a acestui organu, si cā se dee cetitoriloru sei, ēra mai cu sēma invetiatoriloru si altoru barbati de scola o ideia chiara despre starea scōleloru nōstre buna sēu rea, dorese a ne pune inainte unu idealu formatu dupa principiile adoptate si practicate acum de cei mai renumiti pedagogi ai Germaniei, unde treb'a scolara a luat sborulu celu mai innaltu, si prin idealulu acest'a se ne arete, care este starea normala a instituteloru publice de crestere si invetiamentu, cā cunoscendu acēsta stare, usioru se putem pricepe ce lipsesce scōleloru nōstre.

Aceste pretrimitindule cu cea ma frumōsa consecintia logica si cu unu tactu adeveratu pedagogicu, trece D. Redactoru intr'unu rendu sistematicu la scōlele populare si la organizarea din launtru si din afara a loru. Asiom'a adusa de D. Redactoru si recunoscuta de cei mai renumiti pedagogi, ca scōl'a populara in intiele sulu celu adeveratu alu cuventului esista si prosperēza numai acolo, unde e recunoscutu si poporulu de rendu in drepturile sale si unde prin urmare se simte trebuinti'a de alu redicā si pre elu la gradulu de cultura, ce'lucere starea si conditiunea vietii lui, cuprinde in sine atata adeveru si o ideā asiā de sublima, in cātu noi amu dori cā ea se patrunda tōte organele simtiului omenescu si se aduca in vibratiune si cele mai subtile fibre ale simtiului poporulu nostru.

Ce este scōl'a populara, ce insemnate are, cum se deosebesce, necesitatea ei, care suntu midilōcele prin care are se-si implinēsa chiamarea sa cum vine ea in referintia cu famili'a, cu societatea, cu statulu, cu biseric'a, cum in strinsa legatura cu viati'a si cum influintiasa viati'a asupra scōlei? suntu intrebari puse inaintea nōstra, cā nisce icōne bine deliniate. Cu putinu, intr'unu limbagiu usioru sa zugravitu icōn'a scōlei populare, si aru fi de doritu cā toti cei ce se ocupa cu scōl'a, ēra mai vertosu invetiatorii, carii suntu chiamati mai aprōpe a ingriji de ea, se o studiese si privēsca pana atunci, pana cāndu nu se va intipari in mintea loru intr'atata cātu se fia in stare ai dimensiurā tōte liniamentele pana si cele mai subtile. Se nu lasamu din vedēre nici aceea cumpanitori'a accentuata de D. Redactoru, ca scōl'a populara are de a fi de odata institutu de crestere si invetiamentu. Pe aceste doua cuvinte: cresterea si invetiamentulu jace tōta ponderositatea lucrului si e basata destinatiunea scōlei populare. Numai aceea scōla va fi bine organizata, care va spori in amendona directiunile, numai acēl'a va meritā numele de invetiatoriu, care va sci ce e cresterea si cum influintiasa ea in desvoltarea invetiamentulu si cum are educatiunea se pasiasca mana in mana cu invetiamentulu. Cine a observatu cu o privire mai adenca starea scōleloru nōstre, acēl'a scie cātu de mare este cascat'a intre invetiamentu si educatiune

si cum cei mai multi dintre invetiatorii nostri fara nici o privire la educatiune, suntu multiamiti, ca elevii invatia ceva. Invetiamentulu fara crestere este cā si o icōna fara coloritu.

De aceea D. Redactoru trece de locu la educatiune si ne arata lips'a ei, ne arata ce e educatiunea si care e tinct'a ei cea adeverata, de ce are trebuintia educatoriulu, care suntu midilōcele educatiunei, planulu ei si pe ce e basatu acēst'a? Ce e pedagogi'a si cine e pedagogu? Tōte aceste suntu scrise precisu si desvolutu, si amu dori, cā tinerii candidati de invetiatori, carii bucurosu se trufescu cu: eu suntu pedagogu absolutu! se citēsca articolulu acēst'a de repetite ori, sesi intiparēsca bine in minte directiunea lui si astfelu se-si agonisēsca cunoscintiele, ce le lipsescu. Apoi mai conversandu si cu alti barbati de scōla, ēra mai alesu cu invetiatori practici, comprobati in chiamarca loru, nu ne indoimu ca nu voru spori in perfectiunea sa.

In fine mai cuprinde acēsta fasciőr'a inca doi articuli: „Simtiulu nationalu“ si „Din viati'a unui invetiatoriu“, amendoi scrisi cu unu tactu pedagogicu bine nemeritu. Aru fi de doritu cā celu dintai se fia cititu nu numai de invetiatori, ci de toti romanii si cu deosebire de acei guralivi, carii pururea suntu cu nationalitatea pe buse si cari cugeta, ca simtiulu nationalu saru potē manifestā cu atal'a mai tare, cu cātu s'aru defaimā mai bine alte nationalitati, cu cātu saru detrage dela aceste ori ce parte buna si saru atribui numai natiunei sale, si suntemu de cea mai buna credintia ca ei se voru convinge, ca la desceptarea simtiului nationalu in elevi nu avem se fimu condusi de ura asupra altoru nationalitati, nu de batjocur'a limbei loru, nu de nisce naratiuni fabulose si mituri invecchite, ci adeverulu are se fia si se romana totu de un'a singurulu midilōeu in tendinti'a acēst'a, dēca vremu se nu inveninamu inimile pruneciloru nostri togmai atunci, candu incepu a se desvolutā; — Era celu de pre urma se fia tineriloru invetiatori o oglinda, in care se se oglindese in tōte dilele, fiindu ca ei nici nu incepu bine carier'a, si se si vaicra asupra parintiloru pruneciloru, asupra preotimei, judelui localu, comunei si asupra lumei intregi, ca nu-i stimēza din destulu, ca nu vrēu se le recunōsca invetiatur'a loru, harnici'a loru, cantarile loru si nu sci ce mai ale loru.

Considerandu dara, ca dintr'o parte seracia, ēra din alta parte necunosciinti'a altoru limbi retinu pre invetiatorii asi cascigā carti cuviinciose si jurnale pedagogice pentru perfectiōnarea loru; considerandu mai departe, ca educatiunea numai atunci pōte fi prosperitōre poporulu, dēca ea va fi nationala si bisericēsca, adēca acomōdata caracterului poporulu nostru; considerendu in fine ca nu toti invetiatorii sciū utilisā si alege din cartile straine, ceea ce e bunu si pentru poporulu nostru, subscribulu cā unu organu publicu, caru'a este concredita inspectiunea scōleloru gr. resaritene din Transilvani'a, isi tiene de cea mai strensa datoria a chiamā atentiunea barbatiloru de scōla, si cu deosebire a invetiatoriloru nostri la acēstu „Organu pedagogicu“ scrisu cu intielepciunea, ce caracterisēza pe unu barbatu versatu in treb'a scolara si cu unu tactu pedagogicu, ce arata pe maestrulu seu, si alu recomandā cātu atal'a mai multu ferbinte imbratisiari a loru, cu cātu elu este astādi neincungiuratu de lipsa pentru desvoltarea trebei scolaru, a crescerii si invetiamentulu si a invetiatoriloru insusi prin articuli sei cei plini de instructiune, cu cātu pretiulu lui numai cu 3 f. pe anu este fōrte moderatu, si cātu caracterulu celu solidu alu D. Redactoru si Profesoru de Pedagogia I. Popescu, precum si esperiinti'a lui in acēst'a specialitate ne dau garanti'a cea mai buna, ca organulu acc-

s'ă va corespunde scopului, care și la propus și va ajutată fără nici o îndoială treb'ă școlară pe calea cea mai bună și solidă.

Clusiu 6 Februarie 1863.

Dr. Vasileu
Cons. de școlă.

Sedința Universității naționale s-a ținut din 25 Febr. c. n. sub președintele ordinărilor al Procomitelui Conrad Schmidt în una din cele mai tumultuoase, dar și mai feroce rezultate din sesiunea această. La ordinea zilei fu operatului comisiunii pentru regularea administrației politice și judiciare din fundul regiunii. Ref. Gull, motivându în vorbire mai lungă principiile, pe care s'ă bazează comisiunea propune, că Urv. să decreteze 1) ca această regulare este de trebuință, 2) ca la executarea ei să se purcede după principiile cuprinse sub A), despre care mai târziu. (3) ca pentru regularea ei definitivă să se adapteze organele sustinute după act. sub B. 4) ca propunerea pentru înființarea unui trib. apelativ, devenită acum de prisos, să nu se mai ia la pertractare. Procomitele dechiară, că dezbaterile sunt deschise, propunându, a se dechiară adunarea asupra întrebării: ca luase-va principiul desfacerei totale a justiției de administrația politică? Binder (Cincul mare) se dechiară pentru această desfacere; asemenea Balthes. Toți deputații pledă pentru adoptarea acestui principiu în teorie; cătu însă pentru executarea lui în praxă, mulți, d'or mai cei mai mulți se dechiară în contră lui că în contra trecerii dintr'unu provisoriu într'altul. Pentru primirea necondiționată a staruiescu cu deosebire depp. Sabiului și ai Cincului mare; în contră executării lui deput. Brasioveni, Bistrițieni, Căhălmeni, precum și Dr. Tineu, Balomiri și Orosu, dintre cari cel d'antăiu în discușiune mai lungă cere remanerea acestui obiect până pe dieta. În fine pelănga toate cererile dep. Wittstock neconcedându Procomitele votarea specială, se prochiama că parerea majorității primirea principului desfacerei justiției de administrația politică. Prete totu însă ședința această ni se pare unu ce încă nefinit în sine; și Universitatea, rămânându deputații pe lângă parerile se până la ședința următoare, după consecința logică aru deveni în fatală pozițiune, de a adoptă unu principiu în teorie, iar în praxă anulă execută! —

Sabiul în 15 Februarie. D'ă de ieri, d'ă natală a constituțiunii imperiale austriace, după cum ne spune „Herm. Ztg.“ etc. seseră în Sabiul cu solenitate „demna.“ Gimnaziul de statu distinse serbătorea prin adunarea elevilor în sală cea mare, prin o cuvântare potrivită din partea D. Directoriului către elevi, prin cântarea imnului popularu și prin ferii.

Centrul serbătorei însă fu prandiul celu solenu în sală otelului „la Imperatul Romanilor.“ Toaste redicarea d. procomite Conrad Schmidt pentru Maiestatea Șeșă Imperatulu, dr. Kein pentru constituțiune, Gull pentru ministrulu Schmerling, dr. Müller pentru senatulul imperialu, senat. Seivert pentru armată austriacă și pentru comandatele generalu cont. Montenuovo, care din parte-si respunse închinându pentru ministrulu de belu cont. Degenfeld. Urmăra apoi toaste pentru Cancelariulu cont. Nadasdy, Guvernatorulu cont. Crenneville, apoi unulu umoristicu de dr. Sentz pentru Transilvaniă, de orat. Schneider pentru Procomitele, în fine de dep. Univ. Rannicher pentru br. Iosifu de Bruckenthal. —

În șeptemăna trecută decursă examenele la academiă c. r. de drepturi de aici. Mulți dintre tinerii noștri studiosi la această academiă reportară calculu de eminentie, mai alesu cei din anul doilea; cu atata însă ne pare mai reu, ca mulți din anul antăiu parte nu se supuseră la examene, parte reportară calculu nemulțimitoriu, credem însă ca împregiurarea se pote încatava escusă prin cunoscința cea defectuoasă a limbii germane din partea celor mai mulți.

Din țieră Hatiegului în 7 Februarie 1863.

(Urmare și încheiere din nr. trecut).

Întieleserăm cu multă bucurie, că Congresulu nostru, despre care și până acum se vorbira multe bune și rele, s'au concesu de către locurile mai înalte.

Despre dieta auzim din d'ă în d'ă totu mai puțin, de și noi credem, că fără de această anevă vomu putea scăpa din labirintulu de adă și ca numai această aru pune odată capetu la plesniturele, cu cari ne împină totu mereu frații noștri concetățeni, cu drepturile lor istorice, de câte ori le amintim despre egalitate.

A propoș! fiindu că ne fu vorbă de „egalitate“, en se vedem nitelul cumu sunt de egale și confesiunile românești și încă chiar și în sine? căci de nu me însielu, românii încă dela fatalulu anu 1438 încoace, adevă de cându se despoiară formalu de toate drepturile lor, au protestat totdeuna nu numai în contră ne îndreptății și a asuprirei sale naționale; și ceastă o facura românii chiar după ce devenira sfâșiati în două confesiuni, cu deosebire înse la an. 1848. și deatunci în coace totdeuna până în d'ă de astăzi.

Dacă dară noi românii fără cea mai mică deosebire confesională, petiționăram totdeuna pentru egală îndreptăție națională și confesională, apoi se vedem totuși, nu cumva cadem și noi în pecatulu altora? căci eu afla de o necesitate prea mare, că noi însine se ne recunoștem gresialele, și încă dacă e cu potință — la care nu se cere nimic altă decatu voia cea bună — se le și îndreptăm. Se cerămu — dicu, încă odată — dacă noi suntem dară mai drepti decatu alții? și dacă aceea ce pretindem dela alții, facem și noi unii altora? pentru că la din contra diu me temu, că prea usor niar putea răspunde oricarele dintre concetățenii noștri unguri și sași: taceti voi romanilor, nu ve mai totu spelati atăta gură cu „egalitatea“, căci vedeți — înfaptă nice voi între voi nu o respectați în cele religioase, spre dovadă, că cându ati fi voi în locul nostru, nu ati fi mai buni și mai drepti nice voi, decatu ce suntem noi în diu de astăzi.

Ce a cerulu romanulu totdeuna fără deosebire confesională? decatu numai drepturi egale în cele naționale și bisericăști și cu deosebire ștergerea și anularea acelor ruginatori articuli de legi, ce nea proscrisu națiunea și biserică, abia numai tolerândune ca pe țigani, usque ad bene placitum celor ce nu-su de o religie și națiune ca noi, la acoror privire nu pôte se nu se spaimente și se nu suspine inimă omenășă. Cine nu crede, ceteasca de a rendulu toate petițiunile romanilor asternute la locurile mai înalte, și cu deosebire cele dela 48 încoace până în diu de astăzi. Cu toate astea însă cu durere trebuie de simta șeșă care romanu iubitoriu de dreptate, cându e silitu a vedea, cum unii dintre frații romani și cu deosebire preotimea de religie gr. catolică, și adă mai dorescu a exercită un felu de prerogativă asupra fratilor lor de religie gr. orientală, sau după cum îi boteșăra streinii cu numele negativu „neuniti“ — în cele matrimoniale, de câteori vinu în năntecășuri de căsătorii mestecate între persoane de ambele confesiuni, ținânduși dreptulu, că oricarele dintre miri aru fi de religie gr. catol., cununiă se se sevirsiescă totdeuna și numai prin Parochulu gr. catol., chiar și atunci, dacă mireasă se afla într-o comună, careă se țiene întreaga de religie gr. orientală.

Trecura ani prete ani, și românii neuniti simțira cu multă dorere aste ne îndreptății, cu atata mai vertos, căci atari cășuri de cununii mestecate între romani vinu înainte mai în toate zilele. Preotii gr. orientali din acestu ținutu credindu că timpul prerogativelor a trecut, sau că aru fi vremea se treacă, provocânduse la legatură cea șantă de frățietate declarată între altele cu atata solenitate în conferința națională din 1/13 Ianuarie 1861 ținută în Sabiul, unde ne declarăram în fată lumii, că: „a furisitu va fi a celu romanu, care va mai încercă a strică această legatură frățiască;“ basati și pe nenumeratele petițiuni, în cari românii, că frații de o mămă — de ambele confesiuni, cerura drepturi egale politice și religioase; basati cu un cuvântu pe egalitate și adevărată frățietate își luara voia a cununi și densii în atari cășuri de cununii miste, — firesce numai că Parochii ai mireșelor, și ce se vede? frații noștri uniți, respective Preotimea unită, se școlă de odată și punendu piciorulu în pragu, striga, că i sa vetematu unu dreptu mare, unu „dreptu istoric.“ Și dacă apoi pre lengă toate protestele redicâte din partea acestei preotimi, aru mai cutediă câte unu Preotu ne unitu

cu cununa cate o mirésa de religiunea sa candu mirele e unitu, apoi se vedi jalbe si incuse date si redicate in tote parti asupra bieteii preotimi neunite.

Nu vreau a aduce aci inainté casuri speciále, nu vreau a mai descrie amaraciunea ce se hasce din asemenea casuri intre romanii de ambe confesiunile, amu numai se 'mi esprimu dorerea, ce o simte aci tiesce care romanu iubitoriu de dreptate, vediendu, cum inca chiaru si intra romanii se mai afla omeni, cari se revoca la usu si drepturi istorice, in contra caroru au protestatu de atatea ori natiunea, si ca acesti omeni suntu mai gat'a a jertfi principiulu egalitatii si alu fratietatii, decatu sar' indura a face o mica si drepta concesiu ne fratiloru loru de o mama, de unu sange, de o sorte si acelasi nume. (Ierarchi'a unita ne mangania cu aceea, ca sa asceptamu pana la diet'a cea d'antaiu, candu se va aduce lege despre egal'a indreptatire a religiunei nostre cu celelalte. Noi intocmai asiá de bine intielegemu acest'a maniera in causele confesiunale, precum intielegemu maniera, acelor'a, in privinti'a egalei indreptatiri natunale inca neindrepta pana la diet'a cea d'antaiu. Insa ciine se mai teme de astfelu de neluci, stându in valorea sea deplina diplom'a imperatésca din 20 Oct. 1860. ! Red.) Sermani de noi domne! Si ore nu totu cu usu si cu drepturi, reminiscintiele cele mai triste ale evului mediu, ale barbarismului si ale nedreptatii ne plesnescu in fatia astadi si streinli?

Ne place a ne tengui neincetatu, ca amu suferitu mai scie D-dietu cate tote din partea streiniloru, ca concetatiunii nostrii au fostu, ba ca mai suntu si adi nedrepti fatia cu noi, ci'en se nu ne ascundemu nice slebiciunile nostre, si se ne intrebamu insine fara de patima si prejudetiu: nu cumva ore si noi insine portamu incatva vin'a la nenorocirile trecutului, si pote chiaru si ale presintelui? Au nu deduremu si noi prin discordiile si invreshirile nostre confesionale o arma prea tare adversariloru nostrii? de cari aceia sciinduse folosi au profitatu totudeuna forte multu, iar' noi amu simtitu totudeatatea ori daune intricosiate. Eu crediu ca acum aru fi vremea, ca romanulu invetianduse din daun'a sa, se rapeasca asta arme ucigatore din manile streiniloru. Egalitate dara intra tote, intra ambele confesiuni romane, caritatea care este plinirea legei, si carea nu se inaltia, nu cautu ale sale, si adeverata fratietate sincera, suntu astadi unicele conditiiuni necesarie, ce se ceru la fondarea unui viitorin mai ferice alu natiunei nostre. A vorbi de egalitate si fratietate, si totusi a ne provoca la prerogative, a protesta in contra drepturiloru istorice asupritore si totusi a ne provoca la unele dintre acelea candu ne vine bine, este o contradicere pe fatia.

Mai are treaba acest'a si alta parte, caei fratii Preotii uniti ne dicu, ca ei aru lasa, ca cununiele fetieloru mestecate sa se face dupa bas'a egalei indreptatieri confesionale, dar ei aceast'a nu o potu face, caei au porunci dela mai marii sei. Noi suntemu siliti a crede aceast'a, caei vedemu, cumu ne pirescu ordinariatele unite pre noi preotii neuniti la locurile mai inalte, care ne tragu pre noi la respundere; noi insa ne provocamu la egal'a indreptatire, si la cuvintele Dlui Archi-Eppu Siulutiu, ce leu rostitu in conferinti'a nationale din 1861. dicendu: „Neamicii natiunei nostre, totudeuna pana acumu, cu indoiti si cei mai puternici foi au suflatu in foculu celu arditoriu si mai tare de fericirea natiunei nostre mistuitoriu, alu fanatismului religiosu, alu despartirei natiunei nostre in confesiuni diverse, care au doritu ca se fie vecinicu ca alu Vestaleloru, ca numai ei singuri prin elu se se luminedie, si se se incaldiasca. Pote ca si pe timpurile nostre iau pascutu asemenea sperantie. Dara se voru insielá, ba acum s'au insielatu tare! ca romanulu de si dorere camu tardiu-si cu mare paguba a intregiei natiuni, — acumu sa desteptatu, sa treditu din letargi'a sa, si a cunoscutu peccatulu seu, si acumu cu totu sufletulu crede, ca de si in cele religiose, — in care are de a face numai cu Dumnedieu, — sorte sa inamicii, (ca Dumnedieu cu buna sama nu), au vrutu se fie taiati in doue confesiuni, ei (romanii) totusi suntu o carne, suntu unu trupu, unu sange, o natiune romana, de carea togmai religiunea ne poruncesce, se ne lipimu cu tota inima, unite cugete si cu unite inimi, si se ne silimu a o ferici, si a o spriginu cu tota unitele nostre poteri.

. eara care dintra romanii altumintre ar cugeta sau ar lucra, va fi nu romanu, — ci unu fiu bastardu, unu fiu degeneratu.“ Se mai pote dara afla romanu

cu inima curata, carele la audiulu acestoru cuvinte strabata-tore pline de caritate se nu se misce? mai pote ore chiaru preotimea gr. catolica la audiulu acestoru cuvinte pline de invetietura morala, rostite din gura zelosului ei Archipastoriu, se mai caute si astedi a se inaltia preste fratii sei, si a se revoca la nisce prerogative, ce suntu effluculu aceloru dile triste si jalnice pentru romanii, cantu se lupta romanu asup'a romanului, cerendu scutulu si ajutoriulu streinului! Se incheiamn vorba dara cu atata, ca „daca dorimu „dreptate“, apoi mai nainte de tote noi insine se fimu drepti unii catra alti; daca dorimu ca se ne respectedie altii, apoi mai nainte de tote si noi se ne respectamu intru tote unii pre alti; daca pretindemu dela altii, ca se fie toleranti catra noi si se nu ne apese, apoi nice noi se nu ne redicamu unii preste alti cu vetemarea principiului egalitatii; daca dorimu ca streinulu se nu mai profitedie din discordiile nostre, cari si pana acum—in parte—neau facutu mici si debili, apoi patrungi de dreptate si condusi de caritate se urmanu intru tota concordia fratiasca, carea singura e in stare a ne potea redica din decadentia in care amu ajunsu, si a ne face mari si tari; caei: „Concordia res parvae crescut, discordia maximae dilabuntur.“ — U.

Bucovin'a.

Siedinti'a a nou'a dietala din 9 Febr. (28 Ian.) sub presidiulu ordinaru alu Procapanului Eudoxiu cav. de Hormuzachi, fiindu de fatia Siefulu Tieri, cont. Amadei. — Procapan. enuncia: Comitulu in caus'a de prejunctura s'a infintiatu alegendu-se presied. d. de Petrowicz, secretaru d. Mikulitsch. Apoi se conchiama mai multe comitete le siedintie speciale. Br. A. Petrino, Ioann de Prunculu, Isacesculu, Iacobovicu si Covaciu substernu o interpelatiune catra Siefulu Tieri pentru o inquisitione nelegibita severita de unu organu finantiaru; despre carea cont. Amadei promite a face cercetarea si a relatuna la tempulu seu. — Dep. Covaciu, care promisese intr'un'a din siedintiele trecute a aduce dovedi despre nelegiu'a storcere a contributiunei in cerculu Stanesco, propune acum documintele competente. Mai multe petitiuni, mai cu sema comunale in cause urbariale, se citescu si se predau comitetulu alesu spre cercetarea loru. Apoi urmaza representatiunea d. de Prunculu. Procapanulu: „Vedu in midiloculu nostru unu domnu deputatu, caru'a pana la qualificatiunea-i legala ii mai lipseste o conditiune dictata de lege si caru'a prin urmare inca nu-i compete dreptulu votativu. Rogu pre d. deputatu de Prunculu a veni nainte si a depune votulu prescriu. Dupa §. 9. alu o. t. vei promite Mai. Sele Imperatului credintia si ascultare, observarea legiloru si implinirea dupa consciintia a datorintieloru DTale. Dep. de Prunculu: Promitu. — Presied. Me bucuru, a Te vede luandu parte la siedintiele dietei nostre ca membru cu aceleasi drepturi si cu aceleasi datorintie. (Vorbirea d. de Prunculu catra comitentii sei mai josu). Dep. Alth aduce unu proieptu de urgentia pentru denumirea unui comitetu, care sa cerceteze, si n' doua dile sa refereze, cum va serba diet'a din'a de 26 Febr.; din'a constitutiunei austriace? Proieptulu se priimesce, si comitetulu se compune din dd. de Alth, Bendella, Woynarowicz, de Tustanowski si Isacesculu. — La ordinea dilei suntu: proieptulu dep. Mikulitsch pentru usiurarea poporului de pedepsele pentru delicta timbrale (care se retrage); unele modificari in ordinea tieri, (pentru care se alege unu comitetu de 5 membri: Prunculu, Iacobowicz, Isacesculu, Tustanowski, Zachariasewicz); pertractarea asup'a referatului comisiunei ce fusese compusa pentru urcarea baniloru de quartiru ai preotimei gr. orientale (care, nefiindu comisiunea gat'a cu lucrările sele, se amana); in fine proieptulu dep. Mikulitsch pentru drumurile de tierra (care cade). Cu aceste siedinti'a se'nchide. —

Credemu ca astadi ni se da ocaziunea cea mai buna a impartasi on. nostrii cetitori vorbirea rostita de d. de Prunculu, deputatulu Sucevei, catra comitentii sei la plecarea. A ceea, dupa testulu germanu alu „Bucovinei“ o comunicamu ca confesiunea de credintia politica a unu'a dintre cei mai buni fii ai tieri. „Domniloru! Incredintiatu, ca alegerea DVostre esta in favorea mea o potu computa numai amicabilei DVostre bunevointie, si nu meriteloru mele personale, mi-iau voia a Veroaga: aducetive totdeun'a aminte, ca civi constitutiunali, de datori'a Domniiloru Vostre, carea se cuprindu intru aceea, ca mie

că ablegatu sa-mi aduceți aminte de datorițiile mele. Apathi a rece din partea alegatorilor, produce în inim'a ablegatului prea demultecori recela și indiferența.— Déca vreodata aru fi sa ve insielati în speranțiile puse în mine, nici odata nu firi dubii în privinți'a vointei mele ceii bune.— Ce se ține de parerile mele politice, acelea nici odata nu voru trece preste nivel'a libertății și a egalității cei drepte și legiuite, pentru ca eu sum amicu alu coordinațiunei, inamicu alu ori cărei subordinațiuni si apesări a vreunei clase, confesiuni seu naționalități.

Ce se atinge de opiniunea mea sociala, speru, ca seculu civilizațiunei și alu umanității, care face cu dreptu atâtea pretensiuni la simțiulu uman și la unic'a religiune adeverată, la religiunea inimei, într'unulu din fiii sei sa nu se afle insistat.— Domniloru! Eu plecu acum la loculu destinațiunei mele, și anume cu carulu iute, care ve este prea bine cunoscutu; și poftescu că carulu de statu austriacu sa ajunga cu multu mai iute și mai ușoru în limanulu liniscei și alu mulțimirei.

În fine credu că esprimu numai simțiemintele DVostre, aducendu din inim'a plina unu vivat pentru Maiestatea Sea iubitu nostru Imperatu, unu vivat Bucovinei împreuna cu Suceav'a; unu vivat națiunelor celor libere austriace, ce voru trăi de aci încolo în iubire frățieșca!

Principatele romane unite.

Dupa o depesia tel. dto Constantinopole 20 (8) Febr. Principele Cus'a se escusa la Pórta prin domnulu Negri pentru concederea transportării de arme din Russi'a la Serbi'a.

Citimu în „Românulu“ În Siedinti'a de la 30 Genarie, onorabilulu d. Prejbénu dice: că macedono-românii, n'au nici sângele nici simțimen tele de romani. Eu că macedono-românii suntu datoriu a respunde d-lui, inși forțe pe scurtu.

Onor. d. Prejbene, cauta sa sciti ca, celu mai puru sânge de romanu s'afila în Transilvani'a și partile ei, și în muntii Turciei și Eladei, cari mai toti suntu plini de romani, și când macedono-românulu isi cunósce originea, e mândru de naționalitateea sa l dati-mi voe dar se ve aduce putine probe.

Pe cându la cei mai mulți boiarid'acea le era rusine se dica ca suntu români, D-nu Roz'a macedono-românulu la anulu 1811 prin opulu seu scrisu în limb'a germana și gréca, a demonstratu istoricesce ca „die Walachen sind wahre Römer“, „și vlahi inși alitini români.“

Pe cându romanii d'acea pôte ca nici visau pentru gramatic'a limbii lor; d. Baiagiu macedono-romanulu la anulu 1863. tipari gramatic'a macedono-romana.

La anuln 1813, a parutu unu opu anonim, prin care autorulu se sfortia a face sa creza lumea ca romani uo constituescu o natiune ei suntu nisce turme erante și de diferite elemente, E. Bozsín'a macedono-romanulu, combătù în limb'a latina pe anonimulu cu forțe bunu sucesu.

La anulu 1828 circula o satira în limb'a germana și anonima intitulata „Die wilde Walachei“ adeca selbatic'a România și unu macedono-roman. o combătù în Gazet'a din Bud'a „Ofner Zeitung“.

D. Gojdu macedono-românulu în dietele magyare din Pest'a a aparatu cu celu mai mare zielu natiunea româna și interesele ei.

Suntu cati-va ani, cându magyari voiau sa anecese Banatulu cu Ungar'a, d. Mocioni macedono-românulu se opuse cu vigóre, nu numai în dietele magyare, ci și chiaru la Vienn'a.

Cine nu cunósce marele devotamentu, ce are E. Baronulu de Siaguna macedono-românulu pentru natiunea româna?

M'amu miratu forțe multu ca, în memorabil'a siedintia de la 30 Genariu, nu s'afila unu singuru barbatu care se dieca, fratiloru, nu aruncati sentintia de mórte asupra macedono-româniloru, caci pôte ca comitemu o crima de les-naționalitate, pentru ca macedono-românii nu suntu naționalmente morti, ci ei zacu de cati-va secolu în letargia, și este de datoriu a noastră de ai descepta, aplicandu cele mai eficace midilóce.

Russi'a.

Dupa o dep. tel. a Pressei din Vienn'a din 19/7 Febr. ataculu insurgentiloru de sub comand'a lui Kurowski asupra Miechovului a fostu condusu forțe reu. Russii se baricadara

în monastire și n' doua bisericii, precumu și n casele de lângă drumu, unde setu cavaleri'a insurgentiloru în foculu celu mai mare. Dintr'unu despartimentu remasera numai patru fetiori. Miechovulu-lu arsera Russii. Venatorii și cosasii luara o biserica cu asaltu. Retragendu-se Russii, insurgentii strabatura pâna n midiloculu orasiului, dar pe lângă tota bravur'a, neavendu tunuri, nu potura asaltá nici monastirea, nici biserica, nici casarm'a, care erau mai cá nisce fortaretie. Dupa ce perdura preste 100 morti și raniti, ce-i luara cu sine, insurgentii se retrasera spre Proszowice și Wolbrom. Și pe partea Rusiloru e nsemnata perderea, căci perdura la 100 fetiori. — 2000 Rusi sub comand'a lui Bagration, marsiându spre Ojcow, — lu aflara parasitu. Pentru acést'a inși despoiara satele, între altele și curtea de Korszkiev. Tieranii, imbarbatati de Rusi, ajutara la pradatu. —

De multu se citea prin jurnale despre mai multe atentate asupr'a marchisului Wielopolski din Varsiovi'a, a acelu barbatu de statu, pre care Russi'a—lu pusesse în fruntea Poloniei și care dedù și planulu la renumita „recrutatiune“ din urma. Acel'a acumu într'atât'a se pare a se teme de mórte, încátu umbra în trasura imbracata cu feru și ncungiuratu de cosaci. Cându e chiamatu unde-va la mеса, trebuie sa se faca cercetare cu órele prin cas'a, în carea vrea sa intre, și cu deosebire prin bucataria. Jurnalele incepu a se n-doide sinceritatea Marchionelui și a dice, ca tóte acestea le face numai din politica, pentru de a se aretá mai mare inamicu alu revolutiunei, decum este ntr'adeveru. Assertulu acést'a-lu intarescu jurnalele prin aceea, ca tóte mesurile, spre a mpedeá unu atentatu, le da Marchionele prea pe fatia, cá cându aru voi sa se faléșca cu ele, precum și prin molitiunea, cu carea se póta diregatoriele politice russesci, eliberându indata pre prisionierii poloni, ce li se predau, asiá încátu acestia în câte-va zile iar stau fatia n fatia cu trupele russesci. De aci se pôte esplicá în catu-va și crudimea, cu carea se póta militi'a fatia cu prisionierii și cu amplotiitii rusi.— Dealtmintrea scirile din câmpulu bataliei suntu diferite. Din Varsiovi'a se scie, ca emigrantulu Mieroslavski a sositu în Poloni'a, cá sa ia asupra-si dirigerea resbelului, din Leopole, ca ducele Langiewicz se intaresce și se organizeza totu mai bine, avendu și câte-va tunuri de feru, în fine ca și n Varsiovi'a incepe a ferbe și se ascépta erumperea revolutiunei. Preste totu starea lucrurilor devine totu mai seriósá nu numai pentru Russi'a, ci pentru Europ'a. Engliter'a și Franci'a au inceputu a schimbá note în privinți'a evenemintelor din Poloni'a.

Dupa o dep. tel. dto Leopole în 7/19 Febr. Langiewicz inși totu sta la Staszow și o lovire cu Russii din 17/5 n'a fostu decidátore.— „Czas“ scie în 5/17 din Staszow: Russii s'apropiara și cercara unu atacu, dar fura respinsi cu perdere de 30 morti și 60 raniti, și se retrasera la Stobnic'a. Crudimile seversite de Russi asupr'a prisionieriloru și ranitoru remasi în Ojcow se adeveréza.

Dupa o depesia telegrafica din Varsiovi'a cu datulu 24 Febr. n. Oficialatele russesci se re'nlocuira în Miechow și Nikuss. Mieroslavski la Radziejlow fu batutu, și s'au facutu fugariu, corespondinti'a i se luá.

5-1

Edictu.

Prin care Parastea Todea lui Precupu din Valea Ieri, Comitatu Torda, care de 12 ani au parasitu pre legiutulu ei barbatu Costandinu Rusu lui Nicolae din Albacu în Comitatu Albei inferioare, și a carei locu și modu de petrec re nu se scie, se ndatoréza, cá în terminu de unu anu și o di, dela datulu de fatia, nesmintitu se se presenteze înaintea scaunulu protopopescu scrisu, ca la din contra si în nefiinti'a ei de fatia se vá decide cele prescise de s. Canoné ale bisericei nóstre gr.-orientale.

Campeni 11 Febr. 1863.

Scaunulu Protopopescu greco-orientalu alu Tractulu Zlatnei de susu. I. Patiti'a,

Administratoru protopopescu,

Burs'a din Vien'a în 28/16 Febr.

Metalicele 5%	75. 20.	Actiile de creditu	220. 20.
Imprumutulu nat. 5%	81. 60.	Argentulu	115. 25.
Actiile de banca	813.	Galbinulu	5. 52.